

FQ-gruppen

- en varudeklaration

DEFINITION

FQ-gruppverksamhet är en pedagogisk metod för kollegial och problembaserad fortbildning. F står för fortbildning och Q för kvalitet.

SYFTE

Inspirera den individuella läroprocessen.

Upprätthålla och utveckla kompetens och kunskaper och därmed ingå som en viktig del i kvalitetsarbetet.

Identifiera fortbildningsbehov och organisera utbildning och lärometoder utifrån dessa.

Ge professionell identitet och stöd kollegor emellan.

STRUKTUR

Gruppen

Idealisk gruppstorlek är sju till tio medlemmar men hänsyn måste naturligtvis tas till lokala förutsättningar. En liten grupp är sårbar för frånvaro, en stor grupp får svårigheter att skapa ett gynnsamt gruppklimat.

Gruppen bestämmer själv sin sammansättning.

Deltagarna bör om möjligt komma från olika arbetsplatser.

Gruppen avgör själv hur mötestiden förläggs. De flesta grupper väljer idag att träffas på arbetstid.

Mötestiden bör vara minst en timme. De flesta grupper använder idag en och en halv till två timmar.

Mötesfrekvensen bör vara en till två gånger per månad. Glesare möten än så ger svårigheter att upprätthålla kontinuiteten i gruppens arbete.

Som enskild gruppmedlem bör du

- vara intresserad av gruppbaserad fortbildning
- ge gruppens möten en hög prioritet
- ansvara för att, tillsammans med övriga gruppmedlemmar, driva arbetet framåt
- anmäla förhinder i god tid till gruppledaren

Gruppledaren

Krav

Mandat från gruppen.

Intresse för FQ-gruppen som pedagogisk metod och som forum för erfarenhetsutbyte.
Delta i gruppleddarutbildning om gruppprocesser, pedagogiska metoder och kvalitetsarbete i FQ-grupp.
Beredskap att avsätta tid för det merarbete som följer med uppgiften.

Behov

Kontinuerlig handledning.
Fortlöpande kontakter med andra gruppleddare lokalt, regionalt och nationellt.
Fortlöpande kontakter med länets/områdets fortbildningssamordnare där sådan finns.
Stöd av en professionell nationell fortbildningsorganisation.
Förfoga över ekonomiska resurser (för att kunna anlita resurspersoner etc).

Uppgifter

Hjälpa gruppen att hålla fast vid sina beslut.
Verka för att gruppdeltagarna tillsammans tar ansvar för och engagerar sig i gruppens arbete.
Verka för att gruppens samlade kompetens kommer till sin rätt.
Verka för att gruppen varierar sina pedagogiska metoder.
Tillsammans med övriga deltagare med jämna mellanrum sammanfatta arbetet i gruppen.
Se till att gruppens möten dokumenteras.
Göra en enkel sammanfattning av verksamheten termins- eller årsvis.
Verka för att gruppen själv utvärderar sitt arbete.

ARBETSMETODER

Utgångspunkter

En välfungerande FQ-grupp kan bli basen för många allmänläkares fortbildning och kvalitetsutveckling.
FQ-gruppen identifierar fortlöpande nya utvecklings- och utbildningsbehov och *använder* pedagogiska metoder som är anpassade till dessa behov.
Gruppen lägger vanligen upp en gemensamt utarbetad plan för det kommande arbetet.

Exempel på metoder

Falldiskussioner.
Ämnesdiskussioner.
Medsittning.
Videospelade patientbesök.
Ömsesidiga vårdcentralsbesök.
Studiebesök.
Audit, se nedan.

Referat från konferenser och tidskrifter.

Inbjudna experter.

Studiebrev, se nedan.

Vad är audit?

Med auditmetoder kan gruppen på ett enkelt och systematiskt sätt granska delar av den kliniska verksamheten. Metoderna är särskilt lämpliga då det gäller att belysa ofta förekommande frågeställningar och åtgärder, t ex laboratorieprov, remisser och läkemedelsförskrivning. En enkel audit för en FQ-grupp kan innehålla följande moment¹:

1. Val av ämne, data som ska registreras, registreringsformulärets utformning, registreringsperiod etc.
2. Varje deltagare registrerar fortlöpande 30-50 patienter.
3. Data bearbetas och presenteras. Varje deltagare ser sin egen profil i förhållande till gruppens samlade profil.
4. Diskussion om olikheter i individuella resultat och hur resultaten förhåller sig till rekommendationer av olika slag. Ev litteraturstudier. Bör min praxis ändras?
5. Ev försök att ändra individuell praxis, t ex förskrivningsmönster, provtagningsrutiner.
6. Ny audit. Diskussion. Har praxis ändrat sig? Är vi nöjda?

Vad är ett studiebreve?

Innehåller ett ämne från allmänmedicinens vardag.

Är aktiverande och stimulerar till förberedelse och aktivitet till så många gruppmedlemmar som möjligt.

Är problemorienterat.

Ger kunskapsunderlag.

Ger en konkret struktur för att arbeta med ämnet.

Brevet skall föreslå ett eller alternativa sätt att närma sig materialet så att gruppen tar aktiv ställning till det i relation till medlemmarnas egen praxis. En strävan kan också vara att gruppen söker en gemensam hållning inom viktiga kliniska områden och frågor.

Brevet ska vara okomplicerat att arbeta med och vara möjligt att avsluta på två gruppmöten, men kan också vara en del av arbetet under en längre tid, t ex en termin.

Dokumentation

Varje FQ-gruppmöte bör dokumenteras skriftligt med anteckningar om närvaro, arbetsmetod(er), avverkade ämnen samt deltagarnas utvärdering av mötet.

¹ Fritt efter Getz L, Westin S. Håndbok for specialistutdanningen i allmenmedisin

Det genomförda arbetet och pedagogiken bör utvärderas med jämna mellanrum och utbytet av grupparbetet diskuteras.

För mer information om FQ-grupper, gruppledarutbildning mm, tag kontakt med:

Svensk förening för allmänmedicin

Box 503

114 11 Stockholm

E-post: kansli@sfam.se

Tel: 08-23 24 05 mån-fre kl 9 – 16